

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Взаємостосунки громадських об'єднань та влади повинні будуватися шляхом діалогу, який заснований на взаємній повазі та врахуванні інтересів обох двох сторін. Цей принцип не повинен порушуватися і у взаємодії суб'єктів системи “громадські організації — органи місцевого самоврядування”. Специфіка взаємодії та партнерства суб'єктів “громадські організації — органи місцевого самоврядування” визначається двома основними факторами: перший — становлення та розвиток громадянського суспільства та його елементу громадських організацій зокрема; другий — процес конституційно-правового становлення місцевого самоврядування в Україні, втілення принципів європейської хартії про місцеве самоврядування. Для ефективного завершення цього процесу органам місцевого самоврядування необхідна підтримка широких кіл громадськості, співпраця з неурядовими організаціями. Але фактично обидва суб'єкта, що розглядаються не мають сьогодні ані досвіду, ані традицій у подібній діяльності. Ще однією перешкодою у зазначеному процесі є острах перед державою та конформізм неурядових організацій перед владними органами, в тому числі і місцевого самоврядування. Протягом останнього десятиліття зазначені організації змушені були боротися за своє місце у суспільному житті, зокрема за свою незалежність від держави та будь-яких інших владних структур. Звідси і побоювання більш тісних контактів і співпраці з ними. Недосконалість законодавчого регулювання взаємодії громадських організацій і органів місцевого самоврядування також негативно впливає на зазначену діяльність. Правовою основою співпраці громадських організацій та органів місцевого самоврядування сьогодні є два рамкових закони: Закон України “Про об'єднання громадян” від 16 червня 1992 р. та Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. На жаль, не можна стверджувати, що зазначені

нормативно-правові акти ефективно регламентують взаємодію суб'єктів, що розглядаються. Взаємовідносини таких суб'єктів визначаються насамперед положенням п. 1 (б)7 ст. 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, яким закріплено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить серед інших повноваження реєструвати у встановленому порядку місцеві об'єднання громадян, які створюються і діють відповідно до законодавства. Надалі, як легалізуючий орган, зазначені виконавчі органи здійснюють контроль за додержанням зареєстрованих місцевих громадських організацій, за дотриманням ними положень статуту. Представники цих органів мають право бути присутніми на заходах, що проводяться громадськими організаціями, вимагати необхідні документи, одержувати необхідні пояснення (ст. 25 Закону “Про об'єднання громадян”). Окремі статті зазначених нормативно-правових актів закріплюють принципи, на яких повинна будуватися співпраця та партнерство громадських організацій та органів місцевого самоврядування. Зокрема ст. 20 Закону “Про об'єднання громадян” встановлює право громадської організації одержувати від органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань; а також вносити пропозиції до органів влади і управління (в т. ч. і місцевого самоврядування). В свою чергу ст. 32 п. 8 Закону “Про місцеве самоврядування в Україні” встановлює повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад сприяти роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, роботи з молоддю. Однак регулювання цілого ряду питань щодо взаємодії громадських організацій та органів місцевого самоврядування залишається поза правовим колом, серед них, насамперед, відсутність правового регулювання муніципального соціального замовлення для громадських та інших неприбуткових організацій. Викладені вище принципи партнерства “громадські організації — органи місцевого самоврядування” зумовлюють основні функції суб'єктів, у системі місцевого самоврядування функціями громадських організацій виступають: а) забезпечення соціального експериментування у відповідній області їх діяльності; б) актуалізація

та висвітлення проблем і запитів жителів; в) вирішення проблем, самореалізація громадянами власних інтересів; г) активізація громадської роботи населення та участі у місцевому самоврядуванні; д) громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування; е) представницькі функції. серед них як основні можна виділити контрольну функцію (громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування і навпаки) та функцію спільного планування діяльності органів місцевого самоврядування, вирішення всіма можливими способами місцевих проблем, здійснення соціальної політики на відповідній території. причому сьогодні громадські організації більш тяжіють до виконання саме контрольної функції, хоча увага повинна приділятися насамперед зазначеним вище функціям.

Таким чином, взаємодія та партнерство між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування дозволяє підвищити ефективність функціонування інституту місцевого самоврядування, сприяє стабільному економічному зростанню, становленню та розвитку громадянського суспільства в Україні.